

ДОРОЖНЯ КАРТА ЗАКОНОПРОЄКТІВ

ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ
ПРОТИ УКРАЇНИ • ДЕСЯТА СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ІХ СКЛИКАННЯ

Російська агресія проти України, що розпочалася з окупації Криму у 2014 році, триває десятий рік. За цей час мільйони українців постраждали внаслідок війни. Хтось вимушено покинув дім і евакуювався, інші залишилися на тимчасово окупованих територіях України (ТОТ). Тисячі громадян були депортовані на територію РФ або примусово переміщені в межах окупованих територій. Щодня українці наражаються на небезпеку внаслідок регулярних обстрілів території України з боку Росії.

Ми, представники Коаліції організацій¹, що опікуються питаннями захисту прав постраждалих внаслідок збройної агресії проти України, маємо консолідовану позицію щодо законопроектів, які стосуються наших бенефіціарів. Ми підтримуємо прагнення законодавців врегулювати питання, пов'язані з наслідками війни. Вважаємо, що саме Верховна Рада України має стати майданчиком для обговорення законодавчих ініціатив, пов'язаних із подоланням наслідків збройної агресії проти України. Втім, залишаються актуальними проблеми реєстрації законопроектів популістичного характеру, а також відсутність фінансово-економічного обґрунтування запропонованих законодавчих змін.

Ми закликаємо Верховну Раду України:

- 1. Ухвалити зареєстровані законодавчі ініціативи, що сприятимуть реінтеграції жителів тимчасово окупованих територій України.** Зокрема, підтримати проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей державної реєстрації актів цивільного стану, що відбулися на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України та за межами України» (р.н. 9069) та запровадити позасудову процедуру визнання актів цивільного стану (народження, смерть, шлюб і розірвання шлюбу), що відбулися на ТОТ. Важливо також прийняти у другому читанні проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України» (р.н. 9591).
- 2. Розробити законопроекти, що забезпечать ефективну реінтеграцію деокупованих територій і відновлення справедливості.** Важливою є зміна підходів до питання притягнення до кримінальної відповідальності за співпрацю з окупаційними органами влади (колабораціонізм) з урахуванням тривалої окупації частини території України. Доцільно також розробити та ухвалити процедури люстрації задля недопущення до управління після деокупації скомпрометованих осіб, забезпечення довіри до створюваних органів і структур, до роботи в яких буде залучено місцеве населення.
- 3. Сприяти максимальній відкритості Верховної Ради для спільної роботи з громадськими експертними організаціями.** Після початку повномасштабної збройної агресії РФ проти України та оголошення воєнного стану, Верховна Рада України стала майже недоступною для суспільства. Водночас підтримка зв'язку між народними депутатами України, парламентськими комітетами та представниками громадянського суспільства, зокрема й тими, що опікуються питаннями реінтеграції деокупованих територій України, є вкрай важливим для розв'язання ключових проблем, що існують чи можуть виникнути у процесі реінтеграції деокупованих територій України.

¹ До складу Коаліції входять Центр прав людини ZMINA, ГО «Донбас СОС», ГО «КримSOS», БФ «Право на захист», БФ «Восток-СОС», ГО «Громадський холдинг «ГРУПА ВПЛИВУ», БФ «Stabilization Support Services», Кримська правозахисна група.

НОМЕР
ПРОЄКТУ ЗАКОНУ

НАЗВА ПРОЄКТУ ЗАКОНУ

СТИСЛИЙ ЗМІСТ ЗАКОНОПРОЄКТУ

СТАН
ПРОХОДЖЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

9069

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей державної реєстрації актів цивільного стану, що відбулися на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України та за межами України

Змінами пропонується врегулювати можливість визнання та підтвердження актів цивільного стану в адміністративному порядку, що мали місце на тимчасово окупованій території України. Також, передбачається спрощений порядок розгляду питання щодо встановлення фактів шлюбу чи розірвання шлюбу, що відбулися на ТОТ, у порядку окремого провадження. Заявниками можуть стати заінтересовані особи (особи або члени їхніх сімей, на права, обов'язки чи законні інтереси яких впливає встановлення відповідного факту) або їхні представники. Водночас законопроект визначає можливість проведення державної реєстрації актів цивільного стану, що зареєстровані на території іноземних держав щодо громадян України. Реєстрація також може здійснюватися на підставі повідомлень компетентних органів іноземних держав, з якими Україна уклала відповідні домовленості.

Опрацьовується в комітеті

ПІДТРИМАТИ

9579

Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо забезпечення кримінальних проваджень, здійснення яких унеможливлено внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, тимчасової окупації Російською Федерацією окремих територій України

Проект Закону врегулює питання здійснення кримінальних проваджень, виконання покарань, що унеможливлені внаслідок збройної агресії РФ, тимчасової окупації РФ окремих територій України. Пропонується доповнити Кримінальний Кодекс України (КПК) положенням, відповідно до якого засуджені особи, які не відбули в установленому законом порядку призначене вироком суду покарання внаслідок збройної агресії проти України та тимчасової окупації окремих територій України, за рішенням суду звільняються від подальшого відбуття цього покарання.

Опрацьовується в комітеті

ПІДТРИМАТИ

Звільнення не поширюється на осіб, засуджених до довічного позбавлення волі або за вчинення окремих злочинів проти основ національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Також пропонується доповнити положення КПК новим розділом «Особливості досудового розслідування та судового провадження, здійснення яких унеможливлено внаслідок збройної агресії проти України, тимчасової окупації окремих територій України». Ним пропонується встановити особливості здійснення досудового розслідування та судового провадження, здійснення яких унеможливлено внаслідок збройної агресії, тимчасової окупації окремих територій України, а також порядок відновлення матеріалів кримінальних справ із метою оскарження судових рішень.

9591

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України

Законопроект пропонує врегулювати питання атестації для визнання результатів навчання та кредитів ЄКТС (періодів навчання) для осіб, які навчалися на тимчасово окупованій території України. Така атестація здійснюється за рахунок бюджетних коштів і у визначеному Урядом порядку. При цьому особам, які проходять атестацію для здобуття вищої освіти, можуть бути зараховані результати навчання та кредити ЄКТС в обсязі не більше 75% від загального обсягу освітньої програми. Визначаються випадки, коли атестація не буде проводитися, а також перелік рішень, що можуть бути прийняті за результатами атестації. Негативний результат атестації передбачатиме право двічі повторно пройти атестацію не раніше ніж через три місяці чи рік після завершення попередньої атестації.

Прийнято за основу

ПІДТРИМАТИ

7507

Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо забезпечення прав зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб на безоплатне отримання комунальних послуг і безоплатне тимчасове проживання в період дії воєнного стану

Проектом пропонується звільнити ВПО на період дії воєнного стану від оплати житлово-комунальних послуг у місцях компактного поселення, скасування обмежень щодо шестимісячного терміну безоплатного тимчасового проживання. Передбачається, що порядок надання компенсації власникам (балансоутримувачам) майна, що використовується для компактного поселення ВПО, на оплату житлово-комунальних послуг у період дії воєнного стану визначатиметься Урядом.

Включено до порядку денного в питання, підготовлені до розгляду на пленарних засіданнях

ДООПРАЦЮВАТИ

Попри те, що ініціатива заслуговує на увагу, держава має забезпечити комплексний довгостроковий підхід до вирішення житлових питань з урахуванням фінансових спроможностей. У пояснювальній записці зазначено, що реалізація положень не потребуватиме значних витрат із Державного бюджету. Втім, законодавча ініціатива створить додаткове значне навантаження на Державний бюджет, що може спричинити розбалансування доходів і витраток бюджету, а реалізація прийнятих положень буде ускладнена або неможлива. Також неврахованою є державна політика щодо адаптації та інтеграції ВПО.

НОМЕР
ПРОЄКТУ ЗАКОНУ

НАЗВА ПРОЄКТУ ЗАКОНУ

СТИСЛИЙ ЗМІСТ ЗАКОНОПРОЄКТУ

СТАН
ПРОХОДЖЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

НОМЕР ПРОЄКТУ ЗАКОНУ	НАЗВА ПРОЄКТУ ЗАКОНУ	СТИСЛИЙ ЗМІСТ ЗАКОНОПРОЄКТУ	СТАН ПРОХОДЖЕННЯ	РЕКОМЕНДАЦІЇ
 <p>8301-2</p>	<p>Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо уточнення відповідальності за деякі види кримінальних правопорушень на тимчасово окупованих територіях</p>	<p>Проект Закону має на меті створити законодавче підґрунтя для коректного розмежування правопорушень, передбачених ст. 111-1 КК України «Колабораційна діяльність», а також інших суміжних правопорушень, удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність і суміжні кримінальні правопорушення.</p> <p>З урахуванням слідчої та судової практики, що склалися протягом часу після реєстрації законопроекту, доцільно переглянути запропоновану проектом норму частини 4 статті 111 КК України щодо звільнення від кримінальної відповідальності осіб, які були примусово мобілізовані (призвані до лав збройних сил) на тимчасово окупованих територіях України.</p>	<p>Опрацьовується в комітеті</p>	<p>ДООПРАЦЮВАТИ</p>
 <p>9453</p>	<p>Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо пропорційного обчислення страхового стажу особам, які працювали за межами України</p>	<p>Проектом передбачено розширення підстав, за яких може бути відмовлено у виплаті пенсії, зокрема й непроходження фізичної ідентифікації у передбачених законодавством випадках. Відсутність переліку таких випадків є правовою невизначеністю, що може призвести до порушень прав окремих груп населення з числа пенсіонерів. Законопроект не визначає можливість здійснення ідентифікації через банківські установи. Передбачено, що громадянам України, які проживають на тимчасово окупованих територіях або виїхали з неї, виплата пенсії проводиться за умови неодержання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації. Здійснення виплати пенсій особам, які проживають на тимчасово окупованій території, є позитивними діями держави. Невизначеними в тексті є особливості здійснення таких виплат з огляду на обмежений доступ до державних сервісів, банківських установ, порядок здійснення виплат, зокрема й орган звернення. Вимога підтвердження неодержання пенсії від окупаційної влади можна розцінювати дискримінаційною щодо осіб, які виїхали та проживають на підконтрольній території України або за кордоном.</p>	<p>Прийнято за основу</p>	<p>ДООПРАЦЮВАТИ</p>
 <p>9495</p>	<p>Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про охорону дитинства» щодо захисту прав депортованих, примусово переміщених дітей</p>	<p>Законопроект пропонує визначити термін «депортована дитина», «примусово переміщена дитина», а також передбачити обов'язок Уряду затвердити порядок повернення на територію України, де органи державної влади здійснюють повноваження, реінтеграції та адаптації депортованих і примусово переміщених дітей. У національному законодавстві відсутній необхідний механізм (дорожня карта) щодо повернення українських дітей, возз'єднання їх із родиною. Відсутні також поняття депортація та примусове переміщення дитини. Проте із поданого Законопроекту не визначено як закріплені в законодавстві України терміни «депортована дитина» та/або «примусово переміщена дитина» будуть співвідноситися із нормами міжнародного права. Підпунктом d) частини 2 статті 7 Римського Статуту Міжнародного Кримінального Суду визначено, що «депортація або насильницьке переміщення населення» означає насильницьке переміщення відповідних осіб шляхом виселення або інших примусових дій із території, на якій вони законно перебувають; за відсутності підстав, що допускаються міжнародним правом. Запропонована в цій частині термінологія потребує доопрацювання.</p>	<p>Надано висновок Комітету про розгляд</p>	<p>ДООПРАЦЮВАТИ</p>
 <p>8020</p>	<p>Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо запровадження безкоштовного проїзду для внутрішньо переміщених осіб на період дії воєнного стану</p>	<p>Пропонується в період дії правового режиму воєнного стану надати ВПО право на безкоштовний проїзд на території України всіма видами пасажирського транспорту. Визначається, що забезпечення вказаного права буде покладено в межах повноважень на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.</p> <p>Реалізація призведе до виникнення фінансових зобов'язань, зокрема й перед підприємствами у сфері транспорту, а також потенційних конфліктних ситуацій у громадах. Недотриманими є баланс між публічними та приватними інтересами, відсутні детальні та фінансові розрахунки. Ініціатива носить виключно політичний характер і не враховує стратегічні підходи державної політики щодо внутрішнього переміщення.</p>	<p>Включено до порядку денного в питання, підготовлені до розгляду на пленарних засіданнях</p>	<p>ВІДХИЛИТИ</p>

НОМЕР
ПРОЄКТУ ЗАКОНУ

НАЗВА ПРОЄКТУ ЗАКОНУ

СТИСЛИЙ ЗМІСТ ЗАКОНОПРОЄКТУ

СТАН
ПРОХОДЖЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

9279

Проект закону про основні принципи забезпечення компенсацій для жертв збройної агресії Російської Федерації

Проектом Закону пропонують визначити термін «жертва агресії» та закріпити права жертв агресії; джерела отримання компенсацій; основні принципи розподілу компенсацій.

У значенні законопроекту кожен громадянин/ка України вважається жертвою агресії, а також особи, які зазнали шкоди від збройної агресії РФ. Виключенням є особи, які підозрюються у вчиненні або вчинили злочини проти національної безпеки України.

Жертви агресії мають право на отримання компенсації за отриману моральну шкоду, яку нанесла РФ, починаючи від 2014 року. Компенсації жертвам агресії виплачуються за рахунок коштів, які належать РФ.

Попри безумовну важливість прийняття законодавства, що може забезпечити захист прав осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України, законопроект не містить дієвого механізму захисту та окреслює постраждалих у широкому значенні.

Надано висновок Комітету про доопрацювання

ВІДХИЛИТИ

9361

Проект Закону про внесення змін до статті 5 Закону України «Про судовий збір» щодо звільнення від сплати судового збору внутрішньо переміщених осіб

Проектом Закону пропонують звільнити ВПО від сплати судового збору під час розгляду справ в усіх судових інстанціях у справах за заявами по захисту своїх прав, передбачених статтями 6, 7, 8, 9 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб". Даний Законопроект не містить фінансово-економічного обґрунтування. Проект передбачає звільнення у справах щодо широкого кола питань (не тільки з питань пов'язаних з внутрішнім переміщенням), включаючи інші права передбачені Конституцією України. Врахуванню має підлягати процес напрацювання комплексних змін до Закону "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб", який напрацьовується Мінреінтеграції.

Опрацьовується в комітеті

ВІДХИЛИТИ

НОМЕР
ПРОЄКТУ ЗАКОНУ

НАЗВА ПРОЄКТУ ЗАКОНУ

СТИСЛИЙ ЗМІСТ ЗАКОНОПРОЄКТУ

СТАН
ПРОХОДЖЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ